

Innst. 79 S

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget fra utenriks- og forsvarskomiteen

Prop. 155 S (2014–2015)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om samtykke til godkjenning av protokoll av 27. november 2014 om endring av Marrakesh-avtalen om opprettelse av Verdens handelsorganisasjon (innsetting av avtalen om handelsfasilitering)

Til Stortinget

Sammendrag

7. desember 2013 vedtok WTOs ministerkonferanse på Bali en global avtale om handelsfasilitering. WTOs hovedråd besluttet 27. november 2014 å vedta Protokollen om endring av Marrakesh-avtalen om opprettelse av Verdens handelsorganisasjon («WTO-avtalen»). Protokollen fastsetter at avtalen om handelsfasilitering skal innsettes i WTO-avtalens vedlegg 1A. Avtalen om handelsfasilitering følger som vedlegg til protokollen. Etter WTO-avtalens artikkel X nr. 3 må protokollen godkjennes av to tredjedeler av WTOs medlemmer for at den skal tre i kraft. Avtalen om handelsfasilitering forutsettes gjennomført av alle industriland ved protokollens ikrafttredelse mens utviklingslandene får gjennomføre over lengre tid, i samsvar med bestemmelsene i avdeling II, jf. artikkel 24 pkt. 3.

Hovedmålsettingen med avtalen om handelsfasilitering er å legge til rette for enklere, raskere og billigere handel. Prosedyrer og regler for grensepasseringer skal standardiseres, forbedres og forenkles. Avtalen skal dermed kunne føre til mer åpenhet og informasjon, færre skjemaer, kortere køer, mindre byråkrati og mindre korrupsjon. OECD har estimert at hvis alle WTOs medlemmer gjennomfører både avtalens obligatoriske og ikke-obligatoriske bestemmelser, kan de totale handelskostnader reduseres

med mellom 12 og 17 prosent. Ikke minst de fattigste landene har mye å vinne på å reformere tungvinte og fordyrende grense- og tollprosedyrer. Avtalen har en sterk bistandskomponent som vil sørge for at utviklingsland, og særlig de minst utviklede landene, (MUL) får den nødvendige tid og bistand til å modernisere sine prosedyrer og regler slik at de kan overholde forpliktelsene i avtalen.

WTOs medlemmer søker å få godkjent protokollen i så mange land som mulig innen WTOs ministerkonferanse i desember 2015, slik at den kan tre i kraft i 2016.

For Norges vedkommende kreves det enkelte mindre lovtilpasninger for å oppfylle protokollens krav. Finansdepartementet vil fremme de nødvendige lovendringene for Stortinget. Siden gjennomføring av protokollen krever lovendring og den antas å være av særlig stor viktighet, er Stortingets samtykke til godkjenning nødvendig i medhold av Grunnloven § 26 annet ledd.

I hovedsak er gjeldende rett i samsvar med avtalens bestemmelser. Noen avtaleforpliktelser er gjennomført uten at dette er direkte gjenspeilet i formelt regelverk. For eksempel gjelder dette bruk av Internett som informasjonskanal. Gjennomføring av avtalen nødvendiggjør imidlertid enkelte lovendringer i tolloven og endringer i forskrifter til tolloven.

Norge har med enkelte mindre unntak gjennomført alle forpliktelsene. Det er ikke behov for vesentlige substansielle endringer i prosedyrene for innførsel og utførsel av varer. Avtalen medfører at det må opprettes en nasjonal komité for handelsfasilitering. Det må bl.a. opprettes en sekretariatsfunksjon i Toll- og avgiftsdirektoratet, og deltakerne må avsette nødvendig tid til deltakelse i arbeidet.

Brudd på forpliktelsene kan medføre at det blir reist sak mot Norge i henhold til reglene om tvisteløsning, jf. artikkel 24 nr. 8. Det forventes ikke at det rei-

ses saker mot Norge for brudd på denne avtalen. Det kan imidlertid ikke utelukkes at Norge på et tidspunkt kan ha interesse av å reise en sak selv. Det er ikke mulig å forutsi konkrete økonomiske og administrative konsekvenser dersom dette skulle bli aktuelt, selv om det generelt kan sies at det er kostnadskrevende å føre tvistesaker i WTO.

De nødvendige justeringene av regelverket i Norge antas ikke å medføre økt ressursbruk.

Det vises for øvrig til at i kapittel 2 beskrives forhandlingene om handelsfasilitering, i kapittel 3 de viktigste resultatene og i kapittel 4 nærmere om de enkelte bestemmelsene i avtalen.

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget samtykker i godkjenning av protokoll av 27. november 2014 om endring av Marrakesh-avtalen om opprettelse av Verdens handelsorganisasjon (innsetting av avtalen om handelsfasilitering).»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fredrik Bjørnebekk, lederen Anniken Huitfeldt, Marit Nybakk, Kåre Simensen og Jonas Gahr Støre, fra Høyre, Elin Rodum Agdestein, Regina Alexandrova, Sylvi Graham, Øyvind Halleraker og Trond Helleland, fra Fremskrittspartiet, Peter N. Myhre, Harald T. Nesvik og Per Sandberg, fra Kristelig Folkeparti, Knut Arild Hareide, fra Senterpartiet, Liv Signe Navarsete, fra Venstre, Trine Skei Grande, og fra Sosialistisk Venstreparti, Bård Vegar Solhjell, viser til at hovedmålsettingen med avtalen om handelsfasilitering er å legge til rette for enklere, raskere og billigere handel. Prosedyrer og regler for grensepassing skal standardiseres, forbedres og forenkles.

Avtalen skal dermed kunne føre til mer åpenhet og informasjon, mindre skjemaer, kortere køer, mindre byråkrati og mindre korrupsjon.

Komiteen viser til at avtalen har en sterk bistandskomponent som vil sørge for at utviklingsland, og spesielt de minst utviklede landene, får både tid og bistand til å modernisere sine prosedyrer og regler for å møte forpliktelsene i avtalen.

Komiteen viser til at protokollen om endring av Marrakesh-avtalen om opprettelse av Verdens handelsorganisasjon ble vedtatt den 27. november 2014, og må godkjennes av to tredjedeler av WTOs medlemmer for at den skal tre i kraft.

Ineffektivitet ved grensepasseringer, byråkrati og korrupsjon har fått stadig større betydning som handelshindringer etter hvert som tolltariffene er bygget ned, og representerer betydelige kostnader for eksportører, importører og forbrukerne. I noen tilfeller brukes også dette som proteksjonistiske tiltak.

Komiteen viser til at handelsfasilitering vil ha en stor betydning, spesielt for fiskerinæringen, der 95 prosent av produksjonen eksporteres. Raskere behandling og færre krav ved grensepasseringer vil ha stor betydning for eksport til land utenfor EØS-området.

For Norges vedkommende kreves det bare enkelte mindre lovtilpasninger for å oppfylle protokollens krav, og komiteen ser fram til at Finansdepartementet fremmer de nødvendige lovendringer for Stortinget.

Medlemmen i komiteen frå Senterpartiet føreset at lovendingane som blir fremja, ikkje vil avgrense norske styresmaktar sitt handlingsrom for føremålstenleg handtering av ulike grense- og tollspørsmål.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Stortinget samtykker i godkjenning av protokoll av 27. november 2014 om endring av Marrakesh-avtalen om opprettelse av Verdens handelsorganisasjon (innsetting av avtalen om handelsfasilitering).

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 25. november 2015

Anniken Huitfeldt

leder

Fredrik Bjørnebekk

ordfører